

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ОРГАН НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА
ЗА РЕЛИГИОЗНА И ЦЪРКОВНО-ОБЩЕСТВЕНА ПРОСВЕТА

† НЕВРОКОПСКИ МИТРОПОЛИТ ПИМЕН

ЧОВЕК НА ДЪЛГА СТАРОЗАГОРСКИЯТ МИТРОПОЛИТ ПАВЕЛ, 1882-1940

Той достигна най-високия му църковно-иерархическата лестница връх, до който стигнаха Банско-Самоевските фамилии Попови: дядото Иван — свещеник, бащата отец Константин — свещенически син, братът отец Никола — свещеник и протоиерей Никола Попконстантинов в централната столична църква „Св. св. Кирил и Иларион“, а той роденият на 5 март 1882 г. Петър Попконстантинов Слюзи, калушкото ректор и от монах, иеромонах, архимандрит и епископ достигна престижното митрополитско звание, на което като Старозагорски митрополит и член на Св. Синод в постоянния му състав остави трайни следи на вещ администратор, просветен духовник и усърден поддизиник на перото. Началното си образование малкият Петър получава в Самоковското свещеническо училище и в Тавричката Симферополска духовна семинария, за да го види студент-богослов в Петербургската духовна академия, която през 1907 г. завършва с дисертация „Устройство Богарской екархийской церкви — историко-канонический очерк“, за което е удостоен с научната степен „кандидат на богословие“.

Върнал се в България, младият богослов е достойно оценен за провонното ученолюбие и назначен учител-възпитателя в Софийската духовна семинария. Тук, през годините 1907—1909, благодатно му характер и солидна богословска подготовка му помагат да стане „образец на учител и духовен наставник“ и наскоро да се посвети на вицешко жите. На 25 декември 1907 г. става монах, а не след дълго, на 20 юни 1908 г. — иеромонах.

Привлечен от Пловдивския митрополит Максим, иеромонах Павел се озовава в Пловдивската митрополия, дето ще прослужи осем години (1909—1917) като протосинегла, на която длъжност проявява забележително наистинско усърдие, житейска младост и непокосивен дар слово. Награден му за так е възлеждането в архимандритско достоинство на 26 декември 1913 г., и приеждането му на още по-отговорна длъжност — ректор на Софийската духовна семинария, на която той ще остане от 14 декември 1917 до 25 март 1923 година.

И на този пост архимандрит Павел „плачува в свои вожди“ — словотна учителския колектив и учреника учебно-възпитателното дело. Въведен в епископски сан на 27 март 1921 г. с титла Драгомиряшки, дефинат архипастир заема полагаемото си място сред епископата на Църквата и Св. Синод му възлага важни и отговорни църковно-административни и устройствени въпроси:

— През 1921 г. бе свикан църковно-народен събор. Докладчик на комисията по устройствената част бе младиат епископ Павел. Със своята блестяща ерудиция той достойно защити онова, което току-що е създал и съхранил и отрази неоснованите опити за преобразованието.

— Председател на Пети, Шести и Семи свещенически конгреси.

— Сътрудник на списание „Християнска мисъл“ и др.

За тия му църковноползвателни прояви на 3 март 1923 г. той е единодушно избран от представителите на клира и паството на Старозагорска епархия за Старозагорски митрополит и достойно зае мястото на отминалия по пътя на отците свой маестит преедшественник — Старозагорски митрополит Методио Кусевич и като него е еднаква полза се изяви на митрополитския пост и като общественик и като църковен просветен деец:

— Старозагорската епархия в негово лице намира светлота, който с любов, ревност и умелно законоосигуряващо духовно обновяване и религиозно-нравствено издигане на паството. Скоро Старозагорската епархия, под неговия грижи, се издига и утвърждава като една от най-уредените епархии в днешна на България православна църква.

Авторитетен по мъдрост и изяви в епархийата си, митрополит Павел бе ценен и като член на Св. Синод:

— Съдействувал си му възлаганя за проучване Синодни църковни въпроси от каноническо и догматическо състояние, които, опрян на своята здравна и дълбока богословска мисъл и широка познания, спрочно и правилно е решавал.

— Добър познавач на църковното каноническо право, с дос-

тоичество и успех възглавява комисията по преработка на Екзархийски устав.

— Знаток на църковно-славянския език и ерудиран езиковед — възглавява и ръководи комисията за преглед на църковните издания и богослужбени книги: Трехник, Евангелие, Апостол.

През всичките седемнадесет години на светилско служение, той с члена ревност, с Павловска сила и постоянство, с величествена Златоустовска златна реч работи на виноград Христос, и изпяваха високите задачи на архимандритското си служение, проявявайки истинска църковност, строга законност, съвършена справедливост и ненадминато търпение. Като няколкогодишен негов секретар и протосинегла с чиста съвест свидетелствувал това и искрено признавал, че именно той е един от най-близките примери в моят църковен служение.

Приниман: само някои негови прояви, които сякаш са ме впечатляли:

— Председателствава смислена комисия от представители на Св. Синод (Знеполски епископ Паисий, послешен Врачански митрополит, протопрезвитер Стефан Цанков, прот. Марин Ханджлъков) и на министерството на заповеданията (проф. С. С. Бочев, Г. Д. Честивов, и П. Давидков) за преработване на изработения от църковния събор в София през 1922—1923 г. проект за Екзархийски устав — 1932 г. В тая комисия той е докладчик на Първа част от проекта на духовната комисия за Екзархийски устав и с умение и спокоевние защитава текста на тая част.

— Засядо с Доростовския и Червения митрополит Михаил решително подкрепя Варненския и Преславския митрополит Симеон в ставанецията му за соочерално (по абзучен ред на епархийата) отпускане на епархийските архирейи в Св. Синод в намагале (малък) състав.

— Девет години (от 1926 до 1935 г.) бе главен ръководителя на Съюза на православните християнски братства, сред които се ползуваше с всепризнат авторитет.

— До стигане си земни дни бе активен деец на дружество „Български Червен кръст“ и негов преедседател в Стара Загора. Той бе велик представител на Българската църква. На всемогъщият за обсъждане реална важни въпроси от православно-християнския живот. Оттам датира и трайното му и благополучно познание с известния сатирически епископ Николай Валинрович, чиято много значуща книга „Рат и Библия“ преведе на български. Всецяло отдален на дългата за служба на Църква и народ, той забрави себе си, здравето си.

— На 5 октомври 1940 г. го свари едра петдесет и осем годишен в разцвета на днешните му от Бога духовни дарби.

Съвременниците му не се скъпят в похвалите си за него:

— Един си го спомня като ръководителя на православните християнски братства в България — конгресите им в Русе, Плевен, Гургуле. Митрополит Павел тия „ръководи по блестящ начин. Той бе велик представител на Българската църква. На всемогъщият за отговаряне по научни, който току-що излязоха изпечатане по мъдрост, нахладност и топла сърдечност.“

— За друг той е „просветен и ученолюбив архирей, грижлив администратор, усърден законник с умерено църковно направление.“

Третия го описва: „Благ и тих, кратък и скромен по характер, любезен и откровен, добър и отзивлив по сърце, дълбоко и сериозно, издържан и възпитан в раздължания, той пленяваше със своята прекозаша доброта и с енишладобрически си познания по богословския, църковно-богославския, канонически и др. въпроси.“

Едва тридесет годишен той се прояви като вещ администратор, образцов учител-възпитател, голям богослов, креспоричен и убедителен проповедник, автор на хубави учебници по Свещ. Писание, преводач на ценни съчинения от английски и други езици, и достоян духовник и архипастир с висока интелигентност и сериозност, мъдрост и добротта, кръдост и беззлобна скромност: с думи реч всички възхваляват от св. апостол Павел качества (1 Тим. 3:1—7).

„Честен и независим в мислите си, спомня си го проф. Димит-

тър Дуагеров, когато митрополит Павел заговореше за издигането илюминационна порока, ането му се провалише, добавиле строг вид, а словото му ставаше по-енергично, твърдо. Човек на дълга, той не се отказва, въпреки предупрежденията, да слухи на него и до последното си издигане. Горещ родолюбец, винаги съвместява за умереност. За тия му добродетели всички го обичаха и уважаваха.

А Софийският митрополит Стефан, поселиният Български епископ, му прави следната хвърлятелна: „Той бе суров и жесток, строг вид, а словото му ставаше по-енергично, твърдо. Човек на дълга, той не се отказва, въпреки предупрежденията, да слухи на него и до последното си издигане. Горещ родолюбец, винаги съвместява за умереност. За тия му добродетели всички го обичаха и уважаваха.“

При всичките си ангажименти като старпърски архиепископ и член на Св. Синод митрополит Павел, членост на дълга, поставя оцната на проф. Д. Дуагеров, намери време и за църковни, културно просветни занимания:

— Разви усърдна дейност в областта на прегледа и издаването на Св. Синод на богослужбелните книги;

— Наред „Требника“ на славянски език, като даде в паралел и българския превод, издал в София 1929 г. Преведо от руски заимстваното слово на св. Иоан Златоуст „За свещенството“ в „Православен български катехизис“, от свещ. Й. Живов по пространния катехизис на митрополит Фила-

рет Московски, заедно с „Послание на източните патриарси за православната вяра“, София, 1930 г.

— Той направи превода на противексателската книга на Х. М. Ригли „Сбога най неслас“, от оригинала на английски, С. 1922 г.

— Негов с и преводът от сръбски на книгата „Войната и Библията“, от епископ Николай Велимирски, Ст. Загора, 1934 г. В нея са обяснени причините за война от гласише на св. Библия и в свещенство образование.

— Продължително работи и върху учебници по Закон Божи за прогимназията и семинарията.

— Написа предговора към „Православно догматическо богословие“ от Дан. Т. Ласков, С. 1927 г. след като, по възлагане от Св. Синод прегледа и подготви ръкописа за печат: „Преглеждана целия текст, поправи някои неточности“, прави „допълненото текстологията“, преведла библиейните пословици и цитати, както и замеките от Св. Отца по оригиналите. Под забележка прави и някои щени допълнения и с предговора препоръчва учебника като полезно ръководство за учениците семинаристи, и като добро четиво за ония православни християни, които обичат вярата си и искат да знаят нейните основни положения и изяснения.

Преводът на „Сбога най неслас“ и днес с е практическа стойност у нас като ценно помагало на свещенните против ексетелската дейност.

Его така беше и в такива занимания протече животът на даво Павел, който се утвърди като виден църковен деец.

ИКУМЕНИЗЪМ

ЕВРОПЕЙСКА ИКУМЕНИЧЕСКА АСАМБЛЕЯ «МИР И СПРАВЕДЛИВОСТ»

15—21 МАЙ 1989 г.,

БАЗЕЛ, ШВЕЙЦАРИЯ

От 15 до 21 май т. г. в Базел се провежда Европейската икуменическа асамблея „Мир и Справедливост“. Асамблеята бе подготвена и организирана от Конференцията на европейските църкви (КЕЦ) и Съвета на епископите (католически) конференция в Европа (СЕКЕ). Съпредседатели на Асамблеята бяха Негово Високосвещенство Ленинградският и Новгородският митрополит Алексий — председател на Президиума и Съветския съветски комитет на КЕЦ, и Миланският архиепископ кардинал Карло Мариа Мартини — председател на СЕКЕ.

Присъствуваха около 700 делегати от 120 православни, протестантски, англикански и старокатолически църкви — членки на КЕЦ, и 27 национални епископски (католически) конференции — членки на СЕКЕ. Освен официалните делегати в Асамблеята взеха участие и много консултанти — свещенници. Всеки ден по време на Асамблеята във вечерните часове се провеждаха събеседвания в отделните работни групи, посетители на главната тема, както и на други актуални въпроси на нашето старшинство, в които взеха участие богослови, църковни и обществени дейци, учени. Освен тях на този европейски икуменически форум по-възможност няколко хлядани гостя от почти всички страни на Европа, както и от реално несвободни страни, в това число САЩ и Канада, и голяма част от населението на Европа.

В Асамблеята участваха представители и на други икуменическо-митрополитни организации като: д-р Емилио Кастро — генерален секретар на Световния съвет на църквите, който прочете послание от името на световната икуменическа организация до участниците в Асамблеята; проф. д-р Томаз Сибен — заместник-генерален секретар на ССЦК; пастор Лубовир Миржевоици — генерален секретар на Християнската митрополитна конференция и др.

На Асамблеята бяха акредитирани повече от 600 представители на църковните и светските средства за масова информация.

Българската православна църква бе представена от официална делегация в състав: Негово Високосвещенство Стрелозорски митрополит Панкратий — водач на делегацията, Негово Високосвещенство Врачански митрополит Калиник, Негово Високосвещенство проф. протопрезвитер Николай Шляров — ректор на Духовната академия, проф. Гюто Кочев, проф. Славчо Вълчанов, асистент Иван Раилов и Антоанета Бакърджиева.

Главната тема на Асамблеята бе посветена на въпросите за справедливостта, мира и запазването целостта на твореното в Европа, както и в целия свят. За мито на този европейски икуменически форум бяха избрани псаломските слози: „Правда и възлюбение се целуват“ (Пс. 84:11).

Необходимо е да се отбележи, че за първи път идата за подбавя общоевропейска среща на християните е показана през 1934 г. от големи протестантски богослови — антифашист Дитрих Бонхофер, трагично завършил своя живот през април 1945 г. в концентрационен лагер. През 80-те години, когато в Базел се провежда форум излиза и известният западноевропейски учен проф. д-р Клард Фръланд фон Вайцекер, чиято научни и обществени идеи имат

въажно значение за осъществяването и провеждането на Асамблеята в Базел.

Делегатата Асамблея на КЕЦ (1986 г., Стърлинг — Шотландия) възложи на Президиума и Съветелния комитет да подготвят и проведе форум на тема „Мир и справедливост“.

Официалното откриване на Асамблеята започна с икуменическо богослужение в Монстерската катедрала, което се водеше на четирисанка. Тя бе изпънена до последното място. В богослужението взеха участие хората на Ленинградската духовна академия. Директорът църковен хор в Базелският детски църковен хор Пламалд пред катедралата също бе изпълнен с гости на Асамблеята и голяма част от населението на гр. Базел. Озвучителния уредби даваха възможност да се следят богослужението и оттам.

В това икуменическо богослужение водена роля имаша двама съпредседатели — Ленинградският и Новгородският митрополит Алексий и кардинал Карло Мариа Мартини. От една голяма свещ лампата висши духовници поотделно запалиха по една свещ — символ на едната воля и желание на християнските църкви — членки на двете икуменическо-митрополитни организации (Конференцията на европейските църкви и Съвета на епископите (католически) конференция в Европа) — да обсъждат, дискутират и изработят конкретни задачи за разораване икуменически премежи на нашето време, обединени в генералната тема на Асамблеята — „Мир, справедливост и запазване целостта на твореното“.

Участниците в този европейски християнски междуцърковен форум бяха подвразени от д-р Иво Фюрер — генерален секретар на СЕКЕ и Жан Финер — генерален секретар на КЕЦ. В своите приветствени слози изтъкнаха, че започната на Асамблеята е с обединителни условия на разораване в Европа да се даде отговор чрез християнската вяра на въпросите, свързани с мир и справедливостта в Европа и целия свят. Те изразиха благодарност на швейцарския Църковен съвет и на правителството на Кантона в Базел за положителни условия при подготовката за провеждането на Асамблеята, на църквите в Базел и в Швейцария за тяхната помощ, както и на отделни хора и организации, без чието положение и това можа да се осъществи. Последвала приветствия от представители на църквите в Базел: Райфолд Шуберт — президент на Евангелско-реформатската църква; Андреас Кавелат — регионален делегат на Римокатолическата църква в Базел, и Фриц Рене Мулер — пастор на Християнско-католическата църква; от президента на кантонното правителство в Базел — д-р Петер Факлам, който, между другото, подчерта, че към въпросите, свързани с блядешето на човешеството, трябва да се въздържат някои конфесионални и национални предубеждения, които да се въздържат, за да могат те с общи усилия да бъдат разрешавани; от името на Възвонния съвет на федералното правителство от Швейцария изсрария и пожелания за конструктивни резултати в работата на Асамблеята предаде Ото Ших.

След икуменическото богослужение в Монстерската катедрала шестинето се отпразни към главния градски площад (Минделплац), на гр. Базел. В музикалната програма взе участие и детски

митрополит Калиник — „Екологологически предизвикателства“; проф. протопрезвитр Николай Шиваров — „Гърсене на митрополити ред. Последици от напрежението в Европа и в другите части на света, разваляне и осигуряване на мира, ролята на църквите в регионалните конфликти“; проф. Тотю Косев — „Човешките ирача, участие и демократизация. Отговорности на църквите“; проф. Славо Вълчанов — „По пътя към световен екологически ред — нова предизвикателства към църквите“; асистент Иван Рапков — „Гърсене на митрополити ред. Контакти между църковните общини, ролята на „гражданското общество“, процесът от Харижкия до Виена, ролята на църквите в регионалните конфликти“; Антоанета Вилхелм — „Дискриминация структура и общности от мъже и жени“.

Оживено се дискутираха всички въпроси, свързани с разглежданите теми. Разбира се, имаше и противоречиви мнения по редица от тях. Високо са повече от 600 предложения и препоръки за изменения и допълнения в текста на Заключителния документ, формулирани на заседанията на отделните групи, които специално на работна група със председателя при неговата организационна редица.

В четвъртък, след обяд, на 18 май, на участниците и гостите на Асамблеята бяха устроени „трисраден март“ (поход от Швейцария през ФРГ, Франция и обратно) под мотото „Европа да живее без граници“. Общо над 5000 участници в този март тръгнаха от Базел към границата на Швейцария с ФРГ. След преминаването на граничния пункт във Вади ам Райн (ФРГ) огромното шестване реши да отиде в село и по братски да посели в него всички участници. Песни на различни езици, кратки поздравления и неспирни разговори съществуваша тази мила среща. В Райн парк във Фридрихген се извърши кратко икуменческо богослужение. От целия окръг Люрлах бяха сформирани дузина оркестри, които изпълнявае подходящи композиции по време на това богослужение. Кметът на Вади ам Райн изтъкна в своето приветствие към участниците в шестването: „Приветствие Божие и обществено приветствие не случайно стават във Фридрихген, който носи името на мира. Ленинградският и Новгородският митрополит Алексей благодарно за оказаното гостеприемство и даде израза на надеждата си, „че постигат път в Базел ще има своето продължение“.

В своето приветствие епископ Клаус Енгелхарт (Евангелска църква в Баден) изтъкна: „Христос призовава всички участници в този поход на мира... Приветствие Божие и обществено приветствие на Светия Дух по пътя на вашите усилия за омазняване на творението“.

От Фридрихген привържениците на мира в този „трисраден март“ се отправиха към граничния пункт на ФРГ с Франция. След преминаването на границата те влязоха в близкото до нея градче Хюинген. Отново топла и сърдечна среща, на която също се поддържаша приветствията и вестите на мира и единството.

От Хюинген участниците в похода се отправиха обратно към Базел. Евангелският митрополит Клаус Енгелхарт изтъкна: „Христос призовава всички участници в шестването на мира... Приветствие Божие и обществено приветствие на Светия Дух по пътя на вашите усилия за омазняване на творението“.

В процентието пленарно доклад от Аннемария Шюнкер (ГДР) за тема „Мир“ се подчерта, че като имаме предвид библейските послания за насилие, митрополитите, надали, ние сме се свърбали тук да поставим различни акценти за тяхното изпълнение. Земята, на която Бог Слово се въздига за спасението на човешкия род, както тя е място, където можем и трябва да вървим, по Неговите стъпки. И обявяваният от нас Божия „надежд“ със настъпна между нас, и ще се превърне в наш общ потенциал в съвместните ни усилия. Изтъкна се необходимостта от „същността във способ на мислене“ в процес за постигане на мир и справедливост в Европа и в целия свят. Нашата отговорност за мира, справедливостта и запазването на творението изхожда от общата ни вяра в Христа Спасителя. Никой не трябва да казва, че той няма властна! Пътят към царството Божие се състои в нещиче малки крачки.

На следобедното пленарно заседание бяха доложени на гласуване и се прие Заключителния документ от работата на Евангелския митрополитски асамблея „Мир, справедливост и запазване целостта на творението“ (Пълният текст на Заключителния документ се публикува в сп. Духовна култура, кт. 9 т. г.).

Делегатите бяха запознати и с документа на създадения през м. март т. г. Базелски регионален форум (БРФ) с мотото „Какво бъдеще желаем“, който включва три сценария за обсъждане. Проблемите и задачите, засягнати в него, имат отново обща към цялата проблематика на провежданата Асамблея. Целите на БРФ са:

- да информира и насочва вниманието към основните проблеми на настоящето и бъдещето;
- да убеди хората, че е възможно да направяват своето бъдеще;
- да спомогне за създаване на обществено мнение относно бъдещето, от което има нужда;
- по пътя на дискусиите да предизвика желателни инициативи и действия.

СТРУКТУРА: илюстративни сценарии, триратни проблеми на индустриалното общество, включват седем тематични области:

1. „Съвременно технологично в селското стопанство“;
2. „Генна инженерство“;
3. „Индустриална биотехнология“;
4. „Икономически подходи“;
5. „Обществено, изложено на риск“;
6. „Екологично, насочена към запазване на въздуха, водата и „земата““.

7. „Реални възможности за развитие в региона“.

Основни хипотези на трите сценария „А“, „Б“ и „В“ са съответно: „Дългото млячиене“, „Първо разваляне“ и „Нов път“. Сценарият „А“ да път за прогностичат бъдещето. Те се стремят да очертават различни възможни профили на бъдещето и, прогностичавайки ги, да спомогнат за разваляне на причините връзки.

В събота след обяд, на 20 май, се проведе последното пленарно заседание, на което бяха прочетени доклад от Силва Рауло (Финландия) на тема „Мир и справедливост за цялото творение — единство и целост“; доклад за се ангажира и този процес трябва да се подчерта, че отговорността за църквите и светските институции се върши с високо съзнание, с истинско покаяние и съвременно покаяване на греховете. Този отговорност на дело означава мисъл, работа, действия и любов — а също и молитва. Но не само да молим Бога, но и да се вслушваме в Словото Божие. Бог е хармония и любов. Именно в такава любов трябва да преобладават нашите отношения. Любов, която живее и се храни от общието с другите: любов която се изразява в себеприжати за благодата на ближните.

От името на участниците в Европейската икуменческа асамблея бяха прочетено и Послание до всички християни в Европа (Посланието е публикувано отделно в Църковен вестник, бр. 22 т. г.).

В събота вечерта всички православни делегации бяха поканили от Швейцарският митрополит Дамаскин (Цариградска патриархална екзархия) да богослужение в дървата „Св. Албан“. След богослужението бяха дадени прощанията и изпратени на другия ден, нелеза, 21 май, православните делегации присъстваха на Божествена св. Литургия, след която Всенепроосветеният митрополит произнесе слово.

Същия ден се извърши заключителното икуменческо богослужение на Моунстерплас, с което бяха закрити Европейската икуменческа асамблея. Тя започна в 10 ч. „Ленинградският и Новгородски митрополит Алексей и кардинал Карло Мария Мартини поднесоха приветствия към делегатите, гостите и топла приветствие и гонимите на гр. Базел. Поздравителни слова се поднесоха и от името на местните църкви в Базел. След кратки молитви се извършиха „Вели Св. Св. Св. Св.“ на няколко езика. Прочете се св. Евангелие от Мат. 13:31—33 на немски, гръцки и английски език. Това заключително богослужение отново бяха прочетено Посланието до всички християни в Европа. Заключително заключителна част на Асамблеята бяха заключено и приложено на дърво в земя, донесена от четирите краища на Европа, по която с вода от изворите на р. Рей — символически знак на общите усилия на християните в Европа за постигане на мир и справедливост в всички общи европейски дом.

След завършване на икуменческото заключително богослужение всички делегации бяха поканили да посетят в околностите на площад пред Моунстерската катедрала „два различни мисли с най-различни приношения от насеченото на гр. Базел, и неговите околности. В създамата се непринудена и топла атмосфера в сърцата на всички гореше Христовата любов, радост и надежда. Сърдечното гостеприемство предизполагаше към откровеност и единомислие в тази наистина икуменческа петдесетилетна среща.“

Характерни за Европейската икуменческа асамблея са думите от приветствието на „духовния баща“ на тази Асамблея — Карл Фридрих фон Вайцекер, което той поднесе след посажането на дървото: „Враг! Ние осаждаме дърво. Дървото е част от творението. Господ Исус Христос е разбрал творението като образ на бъдещото царство Божие сред хората. Приветия! Ето ние се връщаме по дървото, всеки в своята страна, в своя град. Ние не да заключим завет между нас, а да заключим завет между нас, което тук говорим. Не са важни думите, които тук сме произнасяли. Важни са действията, които ще извършим. Необходимо е трезво да размислим. Да размислим за това, какво може да направя всеки един от нас. Да помислим за великите цели... Мирът и справедливостта — ето предметът на нашите размисли тук в Базел. Ние а носим тези отговорности и да работим всеки ден за постигане на мир и справедливост.“

Ние заключим завет между нас в името на вярата, надеждата и любовта“.

Европейската икуменческа асамблея „Мир, справедливост и запазване целостта на творението“ е нова съществена стъпка в икуменческото сътрудничество. Църквите — членки на Конференцията на европейските църкви осъществяват Базелския форум като първа стъпка в работата за „мир и единство“ в Европа на съвременната конюнктура в Европа и в целия свят във всички едиктис, всички църкви — участници в Базелската асамблея са единномислени и считат като неотложна повеля на християнския мисъл да се ангажира да участват в икуменческия стремеж към мир, справедливост и запазване целостта на творението. С други думи — следваща цел за християните в Европа е с общи усилия чрез единство и единство на Христа Спасителя да откликнат на „заявения на нашето време“ (срв. Мат. 16:3).

Църквите в Европа не са само безучастни наблюдатели на процесите и явленията в света. Те са част от Европа — те споделят историческата съдба на раздвоените народи в стария континент. Това се отнася и за новите регионални конфликти, имащи често дълбоки исторически корени. Ето защо европейските църкви трябва да бъдат активни да работят не само за приключване между Изтока и Запада, Севера и Юга, но също и за премахване духа на отчуждението, което до голяма степен допринася за раздвоеност и неяснота между хората в техните собствени общности.

Надеждите и молитвите на християните в Европа са насочени чрез общи усилия към единство, което да стане „заявление на на-

деждата" за превръщане на нашия разделен континент в едно единно цяло, в един общ европейски дом.

Църквите в Европа често осъзнават, че тържеството на единението не може да бъде само тихо постижение. Тялото Христово, в най-дълбокия смисъл, е „предполагане на враждите“. Християните в Европа се молят икуменическият процес да се превърне в истински мировен процес по помисршене.

„Моделите“ за общия европейски дом се основава на утвърдената истина, че всички народи и държави в Европа имат обща основа, обща история, обща култура, наследствено общо наследство. В този общ дом трябва да се научим да живеем, образно казано, като много хора в малка къща. Необходими са „домашни правила“, за да стане всичко това възможно. А такива правила могат и трябва да бъдат:

— припътни за равенство на всички — и слаби, и силни;

— признаване на такива ценности като свобода, справедливост, търпимост, солидарност, демократизъм;

— положително отношение към последователите на различни религии, култури и философии;

— открити врати, открити прозорци — т. е. активизиране на международното сътрудничество, личните контакти, обмен на идеи;

— диалог, вместо разрешаване на конфликтите чрез насилие.

Безспорно, подобен „модел“ е европентичен по характер. Но

идеите в него трябва да бъдат прилагани към всички „яко държави“.

Его защо четите съвместни условия и ориентация не се

ограничават само върху една бяла Европа. Те обхващат цялото на планетата, на цялото Божие творение.

Проведената в База Европаека икуменическа асамблея е и уникално събитие. Християните, взели участие в нея, дискутираха върху проблеми от взаимен интерес. Те изтъкнаха оставащите „открити въпроси“, особено в областта на социалната етика в глобален мащаб. Без да сме максималисти, трябва да отсетим, че резултатите от общата работа на Асамблеята не изчерпват цялата на задачите, стоящи пред църквите в Европа. Но те са различна увереност, че Асамблеята върхо отразява тяхното общо свидетелство в процеса за запознане на мира, справедливостта и правдата на творението. Нещо повече, те са убедени, че работата, извършена на тази европейски икуменически форум, ще продължи.

Действително Европейската икуменическа асамблея е част от този процес, а не отделно събитие. Живото свидетелство на върха, а също така и на отделилите християни във всекдневния им живот ще покаже реалното ограничение на тази Асамблея.

Чрез Базелекия мировен форум църквите в Европа потвърдиха, че вдъхновението при икуменическия процес по съхраняване не е устоите на човешкия живот и на Божиято творение извират от живеещия-решаващия ни вяр в Бога — истинският Източник на живота, мира и справедливостта.

Старец Иван РАШКОВ.

ИЗ ДУХОВНИТЕ НАСТАВЛЕНИЯ НА СТАРЕЦА ЙОСИФ

Старец Йосиф, като учел на търпение, смирение и беззлобие, сам давал пример в изпълнението на добродетелите. В полувековния си монашески живот, той преживял много същери и изпитания, които повнеса с таква благоволяние и спокойствие, че дори близките му не се досещали за тях. На тези, които му съобщавали смущаващите поведени на хората, той отговарял: „Какво да се прави? Ще отгърбим! Ако носем всичко това със смирение, то ще е само от полза“. Шом оудумали или осъждали някого, казвал: „Ако самвите не бихме по-добри, то и нам би било по-добре“. Някога, като се каели пред стареца, осъждали неговите недобродетелствата, а той ги наставлявал, че не осъждаме, а молихме им е нужно, защото не те, а врагът ги смущава. Когато го уговаряли да се отдрине Европа от прилагане на асемски ято „доброто“, той отговарял: „Замо да ниша така да предизважам светските люде против манастири?“. Старец Йосиф обичал да повтори и сам се придряжал към мъдрото правило: „Ако той замисли или това дело е от човеи, ше се разруши“ (Дени 5:38).

Той непрестанно се молил и занимавал с духовни упражнения. Квалифички често го заварвал да произнася полушепнешком, с дълбоко благоговение и съкрушение Исусовата молитва. Старецът не прекъсвал молитвата си дори когато се занимавал с посветените работи; когато се приселвал в къщи да се отпочине от своя земен живот. И другите поощалявали към занятието с Исусовата молитва. Казвал, че молитвата е най-необходимото за всеки християнин дело. Учил та да се дръжало умерено, спокойно, без бързане. Давалъ обикновено навяла помясли, за да отвлече вниманието и точно тогава е нужно оное по-усърдно въилбаване в молитвата. Тогава помислите, те е самият дявол, бгнат, изгарян от страданията на Господ. За да не изпадне в Игнавия, старецът е, че необходимо смирено поведение във всичко — в поглед, в поведението, в обектото. Негърпеливите и неоситните старецът рещително предпазвал от ония да се докожат до висши степени на молитвата. Учил молитвените гът да се измянава постепено, започвайки с Исусовата молитва, произнесена устно и непрекъснато на части — точно и ясно. Ето „оно от писмените му поучения: „Мояк да ви давам наставленията, които са в Игнавия, да не ги приемете за молитва? За нас трещието е невъзможно да не се разсейваме докато се молим. Но все пак трябва, според силите си да се стареем да събираме ума си в словата на молитвата, т. е. да вникваме във всяка нейна дума. Не бива да се смущаваме от студенината и безучастността, съизпълнява молитвата, а със съзнание, че се идостойно за умление и утешение, да се стареем да се учим на Бога, защото онякога дава такава молитва се защита като подем за човека, стига само той да се смирява и асчески да се укорява пред Бога“. Старецът усел, че сърдечната молитва пда сама, според степента на очистиане и налика в устната молитва. Но „ако не достигнеш напълно плодотвора и свършещивата на молитвата, то добре е и тогава, ако умещи по пътя към нея. Повече не търси. То дава когато стигнеш до нея. Като видиш, че ти рещише, старецът и другите благодарили да ги пригласи всички същери. И ако все пак получаваше някакво усещение в молитвата, то трябва да се ситаме оное по-нивно и въздържано, защото сме го получили даром.“

Вечни наставления на стареца са проникнати от духа на све-

тоотеческото учение. Пред монашествуващите той поставял наглед само послужително и себукорвяно, защото тези добродетелни радкат смиренното, което вселява Бога в душата. Старецът никога и на никого не позволявал да се отказва от послушание, като казвал, че само който носе добряй даденото му послушание, тогава приобита спасения кончин. Когато се оплаквали от трудностите на послушанието и съвършане на оное същери, той с нежна баичиска любов казвал: „Е, какво пък? Ше бъдете мъченици!“ — като всекога се стареед да видиш, че всеки човек трябва да има търпение във всичко, напастите и докряя. „Каквито си захванал — получавай той — в него се дръж и търпи всичко, не отстъпвай, видиш се укорявай и ше се спаси!“

Един човек е казал на стареца: „Да — казвал той — нищо не стига, само греховете са много. Ужоял Господ не дава, защото и народът съвсем престана да спазва постите и оное, падага се по неволя да пост.“

Попитали го: „Отче, ще балеи ли с Вас на ози свят, ще ни помагате ли и въобще ше отговаряте ли за нас?“. Да — отговарял старецът — но е мен ше бглат само онези и за тях само ше отговарям, които ше ме слушали и всичко са изпълнявали безупречно.“

Някоя рещка: „По-добре ше е в света излям манастира, в пости да им по половина фунт (1 фунт = 409,5 гр.) месо, отколкото тук да се прещам с аляб. Старецът възражал: „Дори и по два фунта хляб да ядем, как не би прегрешил против Устава на Светата Църква.“

Един човек се жал за долажа, че Бог може да прости самоубийството. Нему старецът отговарял: „Не е наша работа да разсъждаваме за това. Господ може и да прости, но наш аляб е да изпълняваме поведението на закона. Както съдните трябва да осъждат престъпниците, така царят може и да ги помилва.“

Старецът често казвал: „Ако не отделим дърво, откъде тогава не чакаш плодове? Дървото, на което израства вътрешният монах, е постът, всемо въздържане, учението в църковни служби, дръжката поети, тогава на него израства полза. Постът ти извлича монах.“ „Както сълвечният аля не прониква през мълката, така и речите на човек, само образован, но не победил страстта, не действат на душата. А който сам е победил страстта и приобид духовен разум, той и без външно образование има достъп до сърцето на всеки.“ „Но първото търсете дарството на Бога и Неговата правда, и всичко това ще ти се прилаге“ (Мат. 6:33). „Съ толкова застрепено постъпвайки и предпазвайки се, постът ти извлича полза и почете от негодностите. Старецът се почете в църковните служби и в оное послушание и затова Той ни дава всичко и от нищо нимази нужда. Не ако те поставили в манастира със слабо желание и мисел само за обектото на враната, то затова и Господ не ни явява на нас грешните.“ „За нас е полезно, когато ни бутат и блъскат. Това дърво, което вътрешно издъля, се укръпя с почете и рещи, и това, което и на димит. Постът ти извлича полза и почете от негодностите. Старецът се почете в църковните служби и в оное послушание и затова Той ни дава всичко и от нищо нимази нужда. Не ако те поставили в манастира със слабо желание и мисел само за обектото на враната, то затова и Господ не ни явява на нас грешните.“ „За нас е полезно, когато ни бутат и блъскат. Това дърво, което вътрешно издъля, се укръпя с почете и рещи, и това, което и на димит. Постът ти извлича полза и почете от негодностите. Старецът се почете в църковните служби и в оное послушание и затова Той ни дава всичко и от нищо нимази нужда. Не ако те поставили в манастира със слабо желание и мисел само за обектото на враната, то затова и Господ не ни явява на нас грешните.“

На един йерей старецът отговарял: „Вие пишете, че при вас ня-

кой се запознава с донякоде от земното укриване чрез молитви. Необходимо е да изредиме тези молитви. Защото това дава без-
смыслен и тунан молитви. Тези молитви, от които ние не и да
има никаква помощ, само разват бесовите. Трябва да се молим
само с молитви, присти от светата Църква и трезво по-правна-
но е да се четат от Божияте дъщер, отколкото от простия народ.

Попитали старец: "Среднае време, освенко провинция, по в
сащото време се чувстват, че ние не се па ред. Как да узнаем да
не е от Бога неговата прозорливост?" Тези хора се позовават
по смъртено — отвярва старецът — защото и дяволът може да
даже прозорливост на човек, по смъртено — нитога, защото то на-
гради самия него."

Ето откъдето от днешния на едни момак: "Отче, — казва да —
его денешта не бори в зима, че не е лято, но отпаче не казва да
Старецът казал: "В Божиятето се говори, че Дарството Небес-
но бива шестдесет и шестдесет то грабят" (Мат. 11:12), защото е
пучно човек да се самоопити-ва или всичко, и старците следва
да се отсичат в началото, докато са мекуренали. Тогата те прили-
чат на малки ласки валеца — тропеш с прав — и побягат. А
ако ни дадем възможност да се учрест в теб, те вече като люде-
не те пихватят върху ти и те ще имам сили да се борим с
яко. Да помпач: "В началото, тропеш, трябва дади-много да се учрест
и възкръсватем". Старецът: "От смн, от крамо, от пиче,
а кой-мече от разговори в храма!"

"Отче, отдавна ме терзае една мисъл: да се откъм от всичко,
както укал светите отци". Старецът отвярва: "Има това, което
е нужно и необходимо, а излнствена не струва, защото каква е
омисълта да имам и в сащото време да скръбни от листвата?
Но зобре се крайнаря бива кредита. Може да имам, но не се при-
вярвала, а бива като тям, които нямат — така бива устроени сие-

тине". "Отче, как бива желал всички да бива вързани в прина-
нично си, а излнствено на монашеските обети и вобще че да
всичките си дела и постыни пред Господа. Понякога като че да
скръбни ми гори от любов към Бога и съм тога да казвам жо-
вата Му, но само зюм се реша да загонна благочестия живот врати?
Тукати грешка волята ми, а душата ми скръбни от излнствено ми.
Когато ми се започва да кавам праведност? А времето четя...". "Стар-
ецът: "Да, казва да се прави — нн много сме грешни пред Го-
спода, защото и трябва да се молим. Ти апачи казва нине пред,
Макарый Велики: "Неотстъпно трябва да зюем Бога, да се с ми-
ли Той и Сам да ни помогне, такова ще със своите сили нишо не
можем да сторим. Ако Го зюем с дълбоко смъртене в душата, то
и Господ ще ни помогне". Веднж старецът ми кава: "Много кава-
чи, но не да това, което е чувано много скръбни, но да да греш-
нече си много си като че ли смъртено, но не истинско."

Веднаж казвам на старците: "Вие лине да поживеете по-по-
то, отче". Старецът отговори: "Ще поживим. Докато лавото зръд-
не не е тотото, Господ не спазва старото." След като шомляма,
добавил: "Ние самите трябва само да се стремим да живеем бла-
гочестно, защото лароци казваме неслухающе Господ си зрими-
во старците и няколко не остаем в земята."

Ж.М. № 10, 1988 г.

Ис. "Опера живи-святи Божий мустели Верославности
Исидра", 1914 г.

Превод от руски: Мария ВЪРНАКОВ
I курс. Дунавски университет "Св. Иван Рилски"

ПРОСВЕТАТА ДЕЙНОСТ И: БЪЛГАРСКАТА ЕКЪАРХИЯ В МАКЕДОНИЯ И ТРАКИЯ (1885 — 1889 г.) ОТРАЗНА В ЛИЧНАТА КОРЕСПОНДЕНЦИЯ НА ЕКЪАРХ ЙОСИФ I

Българското просветно движение в Македония и Одринска
Гръндя след Освобожденията руско-турска война е израз на
национален стремеж на българите и в тези две области към сво-
бодна и изпощава независимост. Тезиата освобождениа борба
достоинство придобива общахарен характер, особено чрез на-
ционално-просветното движение на окръжнине и уреждане на училищна
и сече, за кои полем в изпощававаа култура.

Разпакващият период е светла страница от нашето църковно-
обществено развитие, кълето зряко се открива патриотичното и
радолюбиво дело на Българската екзархия — административна
духовно съществено на всички българите. Нейният архиепископ скъ-
постно и валико излнствено си, да зорилати на осмисля-
ние осмисля робенство българите в Македония и Тракия. Под влия-
ние илюминативно са започнали и положени основите на десетки бъл-
гарски училища в тези райони, подготвени да българите голяма
част от българи те свидетелстват, Особено анимална заслужава
спешна му до различни институции и висшестоящи личности
във връзка с българската просвета и култура. Преди всичко анимал-
но е насочено към Македония и Тракия, кълето многоброй-
но български просветные прохажва да всички под време на
фондационен осмисляет гле. Екзарх Йосиф I, с присмисла му дил-
матично, воляга всички усилия, да да запав правото на тава
част от поробеното си население на родна просвета и култура. В та-
кава дух е писмото му до архиепископ Кома в Солун от 15 януа-
ри 1885 г.

№ 15
8 Януари

До Н. Високопреподобни архим. Кома, Преосв. е
на Благ. Община в Солун

Иване Високопреподобие,
Отвеща Ва милостивахми.

Прислав едно прошение от Стефан Давлаво Драмоски, бъл-
гарски етнографичен, в което ни кава, че българското зем учи-
лище в завршен етап на излнствено и че се отнасят в поговоря-
ние в кълето до Солунския валик, тъй и до Драмоски Министро-
фия, но апачия резултат не е последвал до сече. За тази същия
дел във изново претрива поначитано от две-три сече прошение
до Вали Папа в Солун първо на до Садарета туква чрез нас.
Зе да може да се помогне на благочестивие българ от Драма
и да се отвори училището ни, ни принавяме Ваше Високопре-
подобие, кълето излнствено ни, да отнасят пред Вали Па-
па и да му съобщае туква приговорено прошение от Драмоски
етнографичен до Садарета, като го уверяте в сащото време, че
ней, понеже сме уверени във Високопросветната негова личност,
решеним да поимам нещо да направи потребното, без да подва-
ряваме прошение до Садарета. Съобщете това прошение и на Ме-
тоди Ефенди и кажете му, че би било много по-превизително да
се развездат туква просии в Солун, отколкото в Министер-
ството туква. Като направи потребното, виече ни докато и въз-
връщете връкловешното прошение.

Едно и пр. (Под.) Благ. Екзарх Йосиф I.
Екзархията проявява особени грижи за възпогодката на
свещени и висши просветни кадри в Македония и Тракия. Екзарх
Йосиф I първо и поново издава по-бюджетни мажестки, които иска
да отпрати да се учат в чужбина. За постигане на тази цел по-
често или по-често издава яри всички духовници, държавни и
цивилни и патрнати търговци. Доказателство за това са писма-
та му по

№ 1086

22 Декември

Г-ну Канализару, Управ. на Българ. Гамания в
Солун

Уважавейт Господине, аз от дълбоко уважение и
спридаване, кълето до сече се окръжнине в руските семинарии
за приподаване българите, Са Русия Синод решил да наред
да се отпращат само на българите на Македония и по поръ-
ка на Екзархията, които със има и грижата да изпраща с
преле грехорвичаните духовници свидетелства: архиепископ, свидетелство
от училището, глево са учил и докторско свидетелство, та ка-
то за оставя отворена свидетелства, да се дава по ред. Като се полу-
ваме от случаи. Ва излнствено това, кой в сащото време Ва при-
навяваме, Гне уверяваме, да се построят да изпраща с
на месажу най-добрише възпитаници на православиетата. Ваш
гимназии, кълето да бъдат приготвени и физически и морално, а
осече това и да пригледат още погребана от млади години
изключително към всички вънрине и зряние, за което ще се зиро-
уваляват и кълето да желаят да постват в семинария, Претрив
както кой се излнствено не ще ни излнствено докато свидетелства се
в подобен случай документите за вете случаи от откогда, за
да да ли припраща с време, глево трябва. Тукваго свидетелства
трябва да се представат на Светейния Синод не по-късно от
15 Маг.

Като и пр. (Под.) Благ. Екзарх Йосиф I
№ 139
15 Март

До св. Гьрновскога Г. Г. Климента Екзархически
делегат в София

Ваше Високопросветенство,
Пред вид на вонющата нужда, която са ни Църква има от
по-образовано духовенство, от едла страна, и от друга, като
Църковното началство, както Ви е известно, не разполага с та-
кво особено количество за поддържане и старание дотуви въз-
питаници. Как зряваме че Руската и Трновската епархии,
кълето са сравнително по-големи, могат да поддържат
неколко митрополити и управители епархии в България и И.
Румелия и ги помолит да разхвърлят както ежегодно количество
момци за мажистрните в повечинте им епархии, което да не
се вляса всяка година чрез тях за поддържането стипендиати в
Руска, както и да подпомогнат да най-нуждаещите се духовни
възпитаници. Как зряваме че Руската и Трновската епархии,
кълето са сравнително по-големи, могат да поддържат
неколко митрополити и управители епархии в България и И.
Румелия и ги помолит да разхвърлят както ежегодно количество
момци за мажистрните в повечинте им епархии, което да не
се вляса всяка година чрез тях за поддържането стипендиати в
Руска, както и да подпомогнат да най-нуждаещите се духовни
възпитаници. Как зряваме че Руската и Трновската епархии,
кълето са сравнително по-големи, могат да поддържат
неколко митрополити и управители епархии в България и И.
Румелия и ги помолит да разхвърлят както ежегодно количество
момци за мажистрните в повечинте им епархии, което да не
се вляса всяка година чрез тях за поддържането стипендиати в
Руска, както и да подпомогнат да най-нуждаещите се духовни
възпитаници.

Като Ви моля да ми каже да излнствено на настоятелния ни
развездане, зряваме че нн.
(Под.) Благ. Екзарх Йосиф I

Първоначално на Българската епархия държи лично отговорни епархийските архиепископи за състоянието на училищата, но д. желето на учителите и учениците. Той не забавя решаването на подобните въпроси. Напротив, изписва бърза и точна информация от училищата, като в половината форма им нарежда да изпращат до селските училища в провинциите, които са изпращани по пътя на благочестното дело. В това ни уведомява той от писмата на Екзарха до Псалогонийския митрополит Евстатиѣ:

№ 73
21 Февруарий (1886 г.)

До св. Псалогонийск. Г. Г. Евстатиѣ, Упр. Оар. Епархия в Одрин
Ваше Вселкопросвещение,

Получавам от Деда-Агас писмо, поднесено от Глад. Калон Мавров, Стоян Гетов, Васил Петков, Васил Ковачев, Кири Ангелов, Петко Калонев, Кири Стоянов, Кузми Димов, Вельо Димитров, Христо Вълков и Георги Петков, в което след като им казвам, че са получили Бюлето отнасно за събиране сведения за селските и училищата, ни съобщават че имат възможност да съберат точни и вярни сведения по принцип, че всички в тях работи и в същото време в архидиоцезния митрополит Г-н Калонев лежал в Одринския затвор. Поднесавите писмо се отправят в същото време, че си им известни приносите на Калонийско затворение, а освен това и молат да стане известна постъпката за освобождението му, ако се намери начини. В съданието на това им пишем Ваше Вселкопросвещение да се научите какво време в Одринския затвор Калонийско за да съобщите на Българските в Деда-Агас им тук, ако известие за възможност, да направите чрез какво известие постъпка за освобождението му.

Същото писмо съдържа и недобри отзиви за учител в Д. Хисар, който не си гледал работата, не отговаряла на назначението си. Им пишем Ваше Вселкопросвещение да вземете белжии да проверите и ако направите, че са истинни сведенията за Д. Хисарския учител, изпратете учебна година за то съменете с другите.

Като и пр.
(Под.) Влг. Екзарх Йосиф⁴

№ 74
21 Февруарий (1886 г.)

До сещия в Одрин
Ваше Вселкопросвещение,
Не се съмнявам, че сте имали възможност да сега да се научите какво положение се намират влюбените българите в Дамотично. Бъдете тъй добри, съобщете на Вашите сведения, а именно направих ли са някъде напредък от няколко години насам българите в околността на Дамотично, в що именно се състоят този напредък, отворили ли са някои села училища, имат ли си учители, в кои именно села се молат на славянски и в кои на гръцки език, каква е напредъкът в това отношение и пр. Етоко, Ваше Вселкопросвещение, имайте добротата да ни съобщите в най-неотложно време.

Като и пр.
(Под.) Влг. Екзарх Йосиф⁴

Като и пр.
(Под.) Влг. Екзарх Йосиф⁴

№ 110
20 Март (1886 г.)

До св. Псалогонийскога Г. Г. Евстатиѣ, упр. Оар. Епархия в Одрин

В отговор на писмото Ви от 15 Марта № 69, в което им говорите за изключението на Никола Цуков на духовното училище и ни питате: дължен ли сте безусловно да потвърдите решението на педагогическия съвет за изключението на който и да е ученик на духовното училище, или не, че Ви кажем, че трябва строго да се съобразява с 190 член на училищния правилник, т. е. с изключително да почете отбавно въпрос и после, ако мерките, че финането на педагогическия съвет е справедливо, да го потвърдите и турите в действие. Правилникът е доста ясен по ток въпрос.

Като и пр.
(Под.) Влг. Екзарх Йосиф⁴

Един от най-вредните и дейни сътрудници на Екзарха по в. просвете на просветата бил Д. В. Хранов, деловодител на училищния отдел при Екзархията. Той осъществява преход и намеренията в живота с училищните настоятели в Македония и Тракия, активно участва в борбата на българските общини против чуждите пропаганди и неуморно работи за преустройство на родината просвета.

За високия патриотизъм и сканото родолюбие както на Хранов, така и на мнозина други македонски българи свидетелствуват също някои от писмата от личния архив на Екзарх Йосиф до Д. В. Хранов, а именно:

Училищния отдел в Битоля
17 юни 1889 г.

№ 146
До г-н Д. В. Хранов, деловодител на Училищния отдел при Св. Екзархия в Цариград

Почтаемам господине,
Чест имам да Ви явя, че от изминалата учебна година, помощта, която почитаема Училищния отдел отпуща за поддръжката на мъжки пансион при Битолското българско училище, ще трябва да се увеличи с 200 л., за да може да се противопостави на същата пропаганда. Това още повече не бъде необходимо като се вземат под внимание, че числото на плащаниците пансионери

от година на година се намалва по разни причини, а от друга страна сръбската пропаганда без друго ще се постарее да отвори от изминалата учебна година в Битоля училище и пансион, в който безплатно ще се приемат всички, които ще пожелае да постъпят, а желани да се учат безплатно тук ще се намерат. Разбира се, че Училищното на епархийските настоятели тук няма да отпусне стипендиите комуто и да бъде, но то без друго ще трябва да се постарее да прибере по-добрите учещи от някои села и градове и от такива семейства, които със своето влияние ще могат да престануват на развитието на речената пропаганда. Освен това, почитаема Училищния отдел трябва да преразгледа и някоя сума за подобрене и повишаване на физическия и химическия кабинети при училището и придобиването на едни училищна (ученическа и учителска) библиотека.

Управител: (подп.) К. Стателов⁴

№ IV класно училище в Битоля

До г-н Д. В. Хранов, деловодител на Училищния отдел при Св. Екзархия в Цариград

28 май 1889 г.
№ 136

Почтаемам господине,
Чест имам да Ви уведомя, че в село Стрешко, както и в другите села на Гегалийския околия, според както ми явява, се появява някои личности, които убеждавали българското население да приемат сръбски училища, които щели да им се изплатят безплатно от Сръбското консулство тук. Освен това, село Стрешко притежава и един маанастир „св. Иван“, за който то има около 150 л. т. Общано му било, че ако селището приемат сръбските училища, щели да им се заплатят и маанастирен дълг. Селището от горното село даже биха имали за тази цел в Битоля, за да се споразумее и представат със Сръбския консулт тук, за маанастирския си дълг и за отплатенето на сръбско училище в селото тук. През свещ. Кристиа Томов (Шиница) успях да отплатя селището от тази им постъпка, като им обещав, че от изминалата учебна година Училищния отдел ще им отпусне помощи за училището им, а за маанастирния дълг, ще трябва седи да си го платят, ако не могат никак пак да им се отплати маанастирът. В Битоля вече пристигат сръбски миси за първоначалните училища.

Селището от Влашка Баня (Костурско), по жаростията си твърде малко българи, реших да приемат в училището си сръбски учители с цел да научат сръбски език, който им бил нужен по търговски съображения. Сръбският консулт ще захване тези дни за Костурско.

Селището от село Замле (Демир-Хисарско) полагат за маанастир си два плаца три къщи, подарък от Сърбия. От село Визир-су един от бивните общински учители в това село отиде за отваряне на сръбско училище.

Като Ви явявам горното за сведения, смей да Ви уверя, Почтаемам господине, че сръбската пропаганда ще се особено опасна за нас. Имате зора пазете всякъде, които веднъж ще уведомяте това, почитаема Училищния отдел трябва да обрне неколко вниманието на Битолския вилает. В село Биралци се е отворило гръцко училище, но то 10-15 дни след отворенето оставя без ученици. От изминалата година в това село без друго ще трябва да се отвори българско училище.

Управител: (подп.) К. Стателов⁴
Българската епархия чрез своя Училищния отдел астрономски следя за материалното развитие на училищно-просветното дело и в Тракия. Тя дава изрешението напастите и зорно бди за тяхното изключване от страна на училищните настоятели. И тук Д. В. Хранов неотменно е на своя авторитетен нос:

Българска епархия
Училищния отдел
10 декември 1889 г.
Цариград
№ 365

До г. Георги Ковачев, Управителя на класното училище в Лозенград

Почтаемам господине,
С рапорта си от 3 тога под № 8 давате годно решение в неяснотията сведения за училищата в Лозенград, Велико, които не съобщавате, е разредяването на вредните. Тие жалбите да имате подобрен сведения за първек и училища на училищното дело в Лозенград, именно: какъвто ли са всички учители, джелепността както трябва, има ли неправилности отсъствия от страна на учителите и кой именно в която класа; колко ученици има в класното училище и по колко във всеки клас; колко ученици има в първоначалните мъжки и девически училища; каква е успева; какви недостатъци забелязвате в училищата и пр. Като помислите прочее настоящето, изпратете ми едни подобрен рапорт за състоянието на училищата в Лозенград.

Деловодител: Д. В. Хранов⁴

Цитирател архивни документи от разглеждания период са неясни изворов материал за историята на училищно-просветната дейност на Българската епархия. Тие свидетелствуват по безспорен начин за моралната мощ на българина и величнето на неговият Родина, отстояла и победила бурите през отминалите столетия.

ВЕЛЗЕЖИ
И ПИАН, Ф. БР. а. е. 16а, л. 34-35 (1-вкл.); 2 Нак там, л. 36; 3 Нак там, л. 84-85; 4 Нак там л. 279-277; 5 Нак там, л. 158 (1-вкл.); 6 Нак там, л. 1 Нак там, л. 2653; 7 Нак там, л. 2653-2654; 8 Нак там, л. 2654-2655.

ХУДОЖЕСТВЕН ОТДЕЛ

ЧОВЕКЪТ

Човекът е творение на Бога!
 Най-висшето у него е духът, в който Бог
 Сам Себе Си е вложил като вечност.
 Вселената без него губи своята хармония:
 уаа, духа, сърцето съставляват
 Божествената същност у човека.
 На той все още е дете! Не знае кой е всъщност?
 Огромни скрити сили: свит в духа му,
 който чакат своя рел да се пробудят.
 Тогава само Бог — чрез будилите Си силно,
 ще окраси света с цвета на Своя разум.
 Ала човек, победен за да бъде той на Бога,
 на Този, Който всичко е създал:
 да чуства пулса сам на планета, Вселена,
 да вижда всички светове и планети им красота,
 да чува в себе си световната хармония,
 ще трябва той да има:
 сърце като кристал,
 ум светка като слънце,
 ащи като Вселената,
 да в съвършенство стремени към Бога...
 Човек — това е спино божество,
 което чаква своя рел да се пробуди!

Заравко УРУМОВ

ЦЪРКОВЕН И ОБЩЕСТВЕН ЛЕТОПИС

СИНДЕСМОС

(СРЕТОВЕН СЪЮЗ НА ПРАВОСЛАВНИТЕ МЛАДЕЖКИ ОРГАНИЗАЦИИ)

Църковната организация „Синдесмос“ осъществява от 1953 г. широк обмен на научно-богословски опит между православните богословски училища. Участниците в последните четири конференции (IX-та в Швейцария — 1977, X-та във Филаделфия — 1980, XI-та на о-в Крит — 1983 и XII-та във Великобритания — 1986) бяха в съвършено относителна зрялост и необходимостта от младежки междуправославни връзки.

За първа официална консултация (от рода на тази, която се проведе в Полша, Супрасъл, през настоящата година) се смята проведената през 1977 г. в Шамбези. Втората се състояла в семинариата „Св. Владимир“ в Ню-Йорк — 1982. От гледна точка на постигнатите резултати на консултациите в Супрасъл, т. г. на първо място се нарежда третата консултация, проведената в Ленинградската духовна академия. През тази година Синдесмос организира Четвъртата си консултация в Полша, Супрасълския манастир. Организирането и провеждането на консултациите бе възложено от православната младежка църковна организация в Полша — една от най-младите 48 организации — членки на Синдесмос. Икуменческата дейност на полските православни младежки девойки е известна не само зад границите на Полша; те участвуват и в само в работата на Синдесмос. Удължителни междуправославни срещи подготвя православна младеж провежда специално в местността Грабянка, близо до Бялосток.

В Супрасълската консултация взеха участие 45, представляващи от 18 православни богословски школи.

Основната тема на IV-та консултация бе „Богословие в епохите на мирния живот“ и четири поетими: място на младежите в епохите на мирния живот, дигностика им, участието на мирните в делата на епохата и социална зрялост на синорията.

На консултациите бяха разглеждани също методи и средства във възпитанието и образованието на богословите, актуализиране дейността на студентите-богослови, подобряване качеството на богословското образование и приближаването му до живота на синорията, ролята на жената в Църквата като презвитерка и като членка възпитателка на детата си. Бе осъществен широк обмен между преподавателите и богословите православни училища.

Исторически сведения за Синдесмос

Църковната младежка организация „Синдесмос“ съществува около 25 години. Началото ѝ обаче се корени в православната конференция, проведената през 1930 г. в Солун. Участниците в конференцията пожелаха да се организира координирано движение, което да засили връзките между духовенството и възрастните, да ангажира духовното развитие на младежите, да подготви Църквата към мисонерска дейност в света и посредством младежки богословски срещи да обхваща местните православни църкви. Тази идея се осъществява във Франция през 1953 година. Оттогава последователно осъществяват асамблеи — във Франция, Гърция, Ливан, Финландия, Швеция и САЩ. Деветата генерална асамблея се проведе през 1977 г. в Швейцария. През VII-милетната година „Синдесмос“ е поощрявана и подпомогната от авторитетни и автономни православни църкви.

Цел и задачи на организацията

Синдесмос се стреми да съдейства за развитието на право-

славния духовен живот, да спомога за по-здравоботено вникване на членовете на организацията в същността на православнието и за осъществяване задачите на Православната църква в съвременния свят. Църковната организация призовава членовете си да служат на Православната църква като съществува или като лавоси. Само Синдесмос се стреми да бъде верен изразител на единството на православното без оглед на етнически, национални, политически, езикови и културни различия. В този дух тя се старее да бъде свързващо звено между младежките богословски организации в православния свят и да им помага да развият полезни междуправославни връзки. Тази дейност характеризира Синдесмос като важен посредник между православните църкви в икуменческата им дейност.

Организация

а) Синдесмос се състои от младежки църковни организации — членки, които предано служат на православната църковна традиция, сътрудничат за развитието на църковния живот и за утвърждаването на правата вяра.

Обикновено младежките църковни организации работят под ръководството на своите православни църкви.

б) Важен орган на Синдесмос е генералната асамблея, която се провежда през три години. Ръководството на Синдесмос се състои от: президент, трима заместители, генерален секретар и петима агенти. Шабот на генералния секретариат сега се намира във Филаделфия.

Основна дейност

а) Комюникация. Чрез преснишки, разменна литература, конференции, семинари, поклоннически пътувания Синдесмос поддържа връзки с всички православни младежки организации.

б) Православно възпитание. През 1968 г. бил уреден комитет, който оглавява местните и международните семинари по православно възпитание и ръководство на младежите. Първата консултация била проведена в Женева през 1970 г., а втората през 1972 г. на о-в Крит. Поместни семинари били също провеждани във Филаделфия и през 1973 г. в Близкия Изток. Второто събрание било проведено в Шамбези, 1973 година.

в) Богословско образование. Първата консултация на тази тема била проведена през 1970 г. в Женева; в нея взели участие предимно студенти-богослови — стипендианти в различни страни. По добрия организирани конференции се проведоха през 1977 година. Тя подробно разгледала въпросите на богословското образование в съвременния свят.

Мисионерство.

Чрез своя специален орган „Поречефендс“ църковната организация „Синдесмос“ осъществява младежки църковни програми и организира нови църковни общества в развиващите се страни. Изпълнява свои програми в Кения и Латинска Америка.

Икуменческия връзки

От началото на сформиранието си Синдесмос се старее да помага на православните младежи правилно да вникват в същността на икуменческото движение и да участвуват със своя принос в него. Икуменческата дейност се схваща като важно изникване на вярата ни в Господа Исусе Христа и възбуди като живо свидетелство на Православиято.

Варшава

Гл. асист. к. б. Димитър КИРОВ

† В ПАМЕТ НА ПОЧИНАЛИТЕ

БЛАГОДАРНОСТ

Благодаря на починалата на 18 юни т. г. дългогодишна изкуменистка на Кладненския манастир „Св. Николай“ — монахиня Палава — излязла света вселуменна благодирност на Негово Свещенство Българския Патриарх и Митрополит Св. Феофан Максим за изказаните съболезнования чрез делегацията за опело и протокол за Софийската св. митрополия Негово Високопреподобие архиепископ Галазий и за улеснената при нейното изправление Благочестивият на Високопреподобия архиепископ за предоставеното материално слово за живота и дейността във скъпата ни коковица, за участието в опело на другите опити свещеници и на „архистроите, които взеха молитвено участие в нейното изправление и споделиха запалта скорб с раздалата на обичавата и от „баба Палава“.

От опечалените: архиепископ Николай и синонии

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Проф. Ангелин Хубчев — отг. редактор, членове — асист. Иван Рашков, асист. Владимир Багърджиев, гл. редактор-коректор — Далин Николов

СИНПОДАЛНО ИЗДАТЕЛСТВО — 1090 София, ул. „Оборище“ 4

Администрация — 67 56-11. Редакция — 89-51-14.

Сметка — 421 111 609 001 0, БНБ, Софийски градски клон

Годишен абонамент — 10 лв.

Напор и съхранение — ДП „9 септември“, бул. Дондуков, 82

Печат — ПК „Д. Благоев“, ул. Н. Ракински, 2